

ICOANA VREMII

Preful Abonamentului

Pe an Lei 10

Pe 6 luni „ 5

In Străinătate Lei 12

PUBLICAȚIUNE SEPTEMĂNALĂ

A P A R E D U M I N I C A

SUB DIRECȚIUNEA

UNUI COMITET

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

STRADA VIȘINILOR No. 15

BUCURESCI

CRITIC ?

Ort-ce s'ar zice, noi n'avem încă un public cetitor format. Publicul cetitor la noi acuma se formează. Cind zicem *public cetitor*, înțelegem acel public care e în stare să 'și dea seama complet de cea ce cetește, să pătrundă adine în măruntaele operii ce 'i stă de 'nainte. Inse, înainte de toate, acel public trebuie să aibă un gust artistic hotărit, și opera ce 'i cade în mână trebuie s'o judece după o sistemă oare-care.

Cetitori de acștia nu s'au format încă des-tui în țara noastră, ca să zicem că avem un public cetitor. Acest public cetitor acuma se formează și, constatăm cu părere de rău, că această formare este zădărnicită intru cât-va de roinul așa zișilor *critici* cari au împănât revistele și suplimentele literare ale gazetelor politice.

Aceștia, svirliți de timpuriu în valurile politice de toate zilele, având ca fond câte-va volume cetite pe apucate mai înainte,—căci acum timpul le este cu desăvârșire protivnic pentru așa ceva,—își iaă misica, a cărei greutate n'au avut nici vremea s'o înțeleagă, de a 'și rezezi condeiul minjit de banalitatea și trivialitățile politice militante, în literatură, și asvirli tot așa de ușor sentințele cum ar svirli de pildă o injurătură cutărui burghez de la cirmă ori cutărui candidat la deputăție din partida opusă lui... Și aceștia se pretind a fi chemați se formeze opinia publică! Departe de a înțelege cită muncă și studiu îndelung se cere pentru o asemenea sarcină, acești *critici*, înarmați cu o spoieală de cultură oficială sau neoficială, cu citații numeroase din autorii căutați prin dicționarele enciclopedice, și cu un sac de vorbe de spirit pe de-asupra, încep să facă pe nebădăiosii, să lovească în dreapta și în stînga, și, cu

un aier de arbitri, să 'și dea verdictul solemn despre cutare volum de versuri sau de proză...

Din această tagmă face parte de sigur D-l. Anton Bacalbașa, criticul de la Adevărul.

Fără nici un ideal hotărit, Dl. Bacalbașa a făcut parte la început din partidul liberal, după aceia din cel socialist; iar azi, îmbătat de mirosul parfumului de roze, a uitat de sigur pedestalul frazelor rostite în numele ideilor umanitare, pe care s'a ridicat.

Gîndiți-vă la politicianul de ocazie, care, în tunetele de aplause ale săleii, scoate ca o mașină, fraze sforăitoare în numele partidului liberal; gîndiți-bă la entuziastul adept al ideilor umanitare care, renunțând la toate bunurile sociale de azi, își leagă viața cu desmoșteniții și luptă alături cu ei pentru întemeierea unei noi societăți, *maine*, unde să nu mai existe mizerie, unde toate bunurile să fie egal împărțite tuturor;— Gîndiți-vă la omul care în cele din urmă nu vrea ca principiile să 'i jicnească interesele personale, și în acest caz e nevoit să se scape cât mai repede de acele principii, iar la nevoie să lupte chiar împotriva lor.

Ce artă poate să discute omul acesta, mai ales cînd n'are nici o cultură sănătoasă?

Și cu toate acestea Dl. Bacalbașa nu se sfiiește ca, în fie-care Duminică, în numărul literar al ziarului D-sale, să ne discute cu *seriositate* arta, să privească decepționat pe cîmpul nerodnic al literaturii noastre, și să 'ți arunce din mila sa o vorbă bună, ori, în majoritatea cazurilor, să te zdrobească în cite-va fraze bine calculate, și presărate niel vorbă cu ceva cuvinte de duh. Dacă cine-va caută să fea apărarea vre-unui scriitor, poate de merit, dar care nu este la inima marelui arbitru, D-sa n'are altă armă de cît sau cate-va cuvinte spirituale spuse în trecut, sau face ca peștele, pentru că D-l.

Bacalbaşa ştie că, pentru un scriitor de talia D-sale, e o înjosire să răspundă la toate nimerurile. Şi, sub masca aceasta, a scăpat şi de scărmanarea protivnicului, fiindu'şi în acelaşi timp, şi *prestigiul*.

Imi aduc aminte de când a apărut volumul de „Balade şi Idile“ al talentului nostru poet George Coşbuc. Marele critic, a luat condeiul, poate ud încă de o injurie adresată vre-un prieten de altădată din partidul liberal—pe socialisti ne începînd să'î injurăm oficial pîn'acum—şi s'a apucat să ne convingă şi mai multe nu că Coşbuc e o mediocritate! Fel de fel de mijloace erau create de D-sa pentru ajungerea acestui scop. Privirile noastre a citor-va erau îndreptate asupra seninului Gherea şi aşteptam cu nerăbdare să iea pe Coşbuc şi să'î supue unei critici serioase, ca ast-fel publicul să nu fie dus în eroare. Te întreb, minunate critic, dacă erai convins de ceia ce spui, de ce ai tăcut molecom îndată ce Gherea a luat apărarea lui Coşbuc?

Şi să nu credeţi că de-atunci criticile lipsesc din numerele literare ale Adevărului! Deună-zi a încercat să ne dovedească că Roman e o mediocritate, iar, cu un număr mai înainte, spune că versurile „Din-Vravuri“ ale lui Burlănescu dovedesc talent! Nu zicem că Dl. Burlănescu n'ar face cu timpul poate bucăţi mai bune ca cele publicate, dar suntem siguri că nici D-sa nu crede că ar putea sta de asupra sa şi măcar alături cu D-l. Roman.

Vrei o soluţie, domnule Bacalbaşa? Păreră noastră e să laşi scriitorii în pace, căci n'ai nici una din armele cu care trebuie înarmat un critic. S'a dus vremea accia când un critic, cu drept cuvînt afirmînd sau negînd valoarea unui autor, îşi îndeplinea chemarea. Dacă vei urma tot ast-fel, pe lângă răul pricinuit opiniei publice, de sigur că vei trece pentru oamenii serioşi drept un caraghioz. Şi avea dreptate un scriitor de talent—talent lovit în cele din urmă de D-ta—cînd te asemăna cu o cloşcă care sare în capul tuturor. Noi zicem că cloşca tot are de apărat puţin—dar D-ta, ce puţin aperi, domnule Bacalbaşa?

N. Sorin.

POVESTE

(fragment)

Linişte-î ..., tăcere-adîncă ; peste tot odihnă lină...
 Sus pe deal răsare luna, singuratică şi plină
 Înălţîndu-se pe lume, tot mai albă scînteind,
 În oglinzi pustii de ape umbra codrilor cernind ..
 Lingă lac pierdut în visuri teiul sfînt duios suspină,
 Aiurînd cu glas de ramuri clătinate 'n lună plină ;
 Luna'n cer se tot înalţă, mîndră ca un vis de vară...
 Tot mai albă-î noaptea.. ; apa în isvoare-î tot mai clăvă ;
 Pe cărare tot mai albă, tot mai neagră—mai cernită
 Umbra creşte... Firea totă-î de-un blînd farmec stăpînită !
 Ca o apă 'ntunecată, de noian de gînd bătut,
 În pustiu de zări se pierde codru-adînc, nestrăbătut... ;
 Floarea-î albă 'n umbră plouă tremurînd în farmec-sfînt
 Melancolic lăgănată creanga 'ngîină-al nopţii cînt...
 Răsăriţi pe cer, din noaptea vecinicieii ş'a uităreii,
 Aştrii port pe raze'n tremur lumea visurilor mării.
 Şi pe lume, plutitoare, dorm în aer neguri pale...
 Tot mai tristă, mai duioasă, mai mihnită, mai cu jale,
 Mai amar tînguitoare doîna plînge-afund, în munte,
 Îngînată de isvoare de sub stîncile cărunte...
 Iar încolo-î pace-adîncă ; adîncite'n somn is toate...
 În tăcerea ca de peatră nici un svon nu mai străbate!
 Doar zglobiile isvoare, hîrjonindu-se pe prund,
 Scînteind, cu glas de unde pacea codrului pătrund...
 Doar vre-un glas duios, în ramuri, plin de jale, cînd
 (şi cînd
 În tăcere sboară... Luna, bolţi de ramuri ferme and,
 Pe cărări de veci îşi poartă dorul, visele ei toate,
 Toată jalea, gîndul, toată lumea de singurătate !

D. Azur.

Mulţumim din suflet tuturor persoanelor care
 au bine-voit să ne încurageze, primînd revista
 noastră. Tot de-odată le rugăm cu insistenţă să
 ne trimită plata abonamentului, ca ast-fel să pu-
 tem merge înainte, cu noi puteri, pe calea ce
 am apucat.

Cauza imoralităţii în artă

Tot ce am spus aci nu te decît în mic imă-
 ginea lumii întregi.

Societatea omenească, fiind împărţită în clase
 mai înainte de a se naşte arta, una din aceste
 clase, prin bogăţia ce'şi apropiase prin mijloace
 necinstite, stăpînînd-economiceşte şi politiceste
 pe cea-l-altă, ca una ce a fost în totdeauna pu-
 ternică, a căutat ca nimeni, pe nici o cale, să
 nu facă nimic ce ar fi contra intereselor sale,
 ast-fel că arta, de cînd există ca artă, mai tot

representanții ei până la noi, spună întreg adevărul și n'au să se rădăieze cu tot disprețul lor de societate merita a fi disprețuit. Un am spus, existind o clasă superpusă puternică, care trăind din munca altei clase, acest dispreț nu putea să cadă de cât pe ea,—și artiștii în cazul acesta se vedeau repudiați, operele lor confiscate, distruse, iar ei prigoniți de toată urgia unei clase, persecutați în toate părțile, închiși, exilați sau omorâți.

Iată, pe lângă o viață de mizerie și suferință, la ce trebuie să se aștepte artistul, lovind o clasă dominantă socială. Și iată de ce am spus că existența clasei superpuse e o stavilă a dezvoltării morale—artistice, și de ce un artist nu va putea face o artă mai morală, atâta timp cât va exista această clasă. Se vor găsi poate unii cari vor zice că toate vremurile au avut artiștii lor cari au făcut o artă morală, prin faptul că n'a esitat o clipă de a spune adevărul, și de a lovi prin operele lor pe acei cari, în societatea contemporană lor, merita a fi loviți. În parte, suntem și noi de acord în această privință. Dar trebuie să spunem că, dacă se pare că artiștii mari ai unor vremuri, au spus mai totul în ce privește relele sociale, apoi aceasta se pare ast-fel fiind-că cei-l'alți artiști, luați în totalitate, n'au spus mai nimic în această privință, sau dacă au spus ceva, apoi aceasta este așa de puțin față cu mărimea relelor sociale! Cauza tăcerii relelor sociale de către artiști am arătat-o mai sus. Nu-i vorba, această tăcere era determinată și de firea intimă a artistului; dar și acest caracter se formează, bun sau rău, după cum va fi mediul în care trăește artistul. Artistul, fiind și el om, supus diverselor înjurări din afară, ducându-și viața într'un mediu vicios și imoral, se înțelege că-i va fi greu a fi apostolul adevărului, a arăta toată nedreptatea, robica și mizeria, a lovi cu toată energia într'o clasă dominantă, pentru care se cere mărime de suflet și tărie de caracter. Se înțelege de la sine că nu trebuie să fie cine-va ființă superioară pentru a avea curajul să calce în picioare ambiția, vanitatea și egoismul unui individ. Dar să faci același lucru cu vanitatea, cu ambiția și egoismul unei clase, aceasta e greu. Pentru aceasta operele unor artiști, — și sunt foarte mulți de aceștia—nu s'au putut ridica până la o prea mare înălțime morală, și de aceea s'au născut felurite școli literare, ca școala naturalistă, realistă și altele. De aceea mulți din artiști, dându-se cu aparținând unor asemenea școli, și sub pretext că arta trebuie să reprezinte realitatea, încep să facă o artă care e mai mult o pornografie, ce n'are alt-ceva de cât să excite niște simțuri formite de viciu și esecesele diverselor plă-

ceri ale unei clase. Pe lângă ast-fel de artă imorală, de la o vreme încoace, unii artiști au început să-și întoarcă privirile asupra diferitelor animale. Această înclinație spre asemenea sentimente nu se poate explica de cât ast-fel: Toți artiștii veacurilor de pînă acuma, în operele lor, au tămăeiat și glofricat parazitismul, au slăvit patimile cele mai josnice, au admirat luxul, au cîntat omorul dintre popoare, au aruncat scîrbă și dispreț peste cei sărmani, ne-au arătat formele goale ale trupului omenesc, și în fine tot ce nu e atîta de înălțător pentru ființa omenească. Acei artiști cari nu găsesc alt-ceva mai mareț de cât să cînte animalele, văzînd că s'au produs toate și de toate celea în artă, de sigus că au rămas nedumeriți în fața acestora, și și-au zis ce cale nouă ar putea să mai străbată și ei? Să cînte marea luptă socială a veacului nostru? Dar, în acest caz, cu cine ar trebui să simpatizeze el? Să simpatizeze cu clasa bogată? Urgisînd mișcarea popoarelor care au atîta drept la viață și care de veacuri sunt ținute în suferință, ar fi prea vrednici de rușine, ar fi prea certați cu conștiința lor... Să fie din contra, simpatizînd cu mișcarea proletară universală? Dar în acest caz s'ar pune rău cu clasa bogată, ar fi repudieați și ar perde locul de la bunurile vieții. Astfel se explică de ce acești artiști înclină spre asemenea sentimente.

Dar toate acestea vor dispărea, căci toate sunt datorite unei vicioase organizații sociale și existenței unei clase dominante în societate. Atunci cînd lupta de traiu va dispărea dintre om și om,—rămînînd ca lupta s'o poarte numai cu natura, de la care mai este mult de cîncerit, artistul, în ast-fel de societate, fiind liber, cu totul liber, nemaî avînd de-asupra capului lui trăsnetul unei clase, va face artă, care artă va fi cea mai senină, mai sfîntă, mai măreață și mai neperitoare. Va fi arta cea mai morală prin faptul că va înălța sufletele, și spre noui limanuri va îndrepta pașii lumii, mergătoare vecinic înainte.

F. Créng

L O R ...

*Voî vlăstări ai unor inimă crude și scîrbos mînjite
De noroiul depravărei; tinerețe ceștejite
Fără vreme, de urgie, de corupție și vicluri;
Voî ce faceți din viață o beție de delicturi;
Voî, ce plictisiți de traiul unei vieți pierdută n'lene,
V'aruncați, orbiți de poște, în orgiile obscene,
Unde'n larva-asurzitoare a orgiei șgomotoase
Tremurînd, arzînd ca'n friguri, în dorinți nesățioase,*

In delir, cu buze arse de-a dorințit voastre pară
Sărutați fiii ce fost-au caste, sfinte-odinioară!
Unde voi, uzi de sudoarea voluptății ce vă 'mbată,
Chiniți... în spazme miutea începând să vi se zbată
In vârtej de patimă dusă, neputând mai ține frâul
Postelor hidoase, triste, ce orgiea și desfrâul
Le-au aprins în voi; voi cari, pradă dându-vă plăcerii,
Petreceți cu fiii goale, ca imaginea tegherei
De palide... fiii care în al vieții traiu renise
Sfinte, pline de iluzii, de speranțe și de vise,—
Pe care le stinse chinul și a mizeriei suflări,
Corpul lor scărbind în brațul imoralei deprăvirii!
Suflete ce sub a foamii coasă triste se abat...
Fiii ce zîmbesc pierdute în scârbosu-vă sabat!
Ele, care în delirul voluptății și urgiei,
De alcouri amețite ca de farmecul magiei,
Cu al rostru ris și chiot de orgie se întrec,
Pe când palide, pierdute, în al vostru braț petrec!
Ele tristele martire, ele palide fiii,
Ele, ce și vîndură totul spre-a scăpa de suferință!
Ele, ce puteau în lume să se crească-un scop mai sfînt,
Azi, mizeria și acoper cu-al corupției vestmînt!..

O, juneșă reșejită, voi copii ai deprăvirii,
Ce vă bălăciți viața în noroiul desfrînării,
Știți voi oare cînd în vaet, în durere și în jale
Curg amar și eiforoase clipele vieții tale —
Ce-ademenitor e glasul suferinței ce-ți șoptește:
Că scăpare de durerea-ți lumea asta mai găsește
Dacă vreți să stingi din tine tot ce-ți sfînt și ce-ți măreț,
Vînzînd totul—corp și suflet—și 'ndurînd crudul dispreț
Ce-ți-ar asvîrli în față toți acei ce te-au mînjit
Cu-al lor suflet de păcate și urgie reșejit...

Voi, fiii înrăite, crude suflete de monstru,
Ați voi credeți că plăcerea le-au scărbit în brațul rostru?
Știți voi ce chinuitoare, ce amară e-o viață
Cînd, flămînd și gol, prin frigul ce te arde și te 'ngheață,
Străbați ulițiile ninse, toată ziua cătînd muncă,
Și nu ați de cît rîsul și disprețul ce-ți-aruncă
Toți netoții, groși la pungă, mici de suflet și idei..
Ah, atunci, neșun de chinuri, poși să știți ce drum mai ieș?
Poși să știți în ce vîltoare de perzare te arunc?
Ce urmări poate să aibă trista-ți faptă de atunci
In a rațiunii cumpenii să le măsură mai e creme?
Șapoi, cînd în chinuri crude dureros sufletu-ți geme,
Nu cum-ra atunci oare la virtute l'eș gîndi?
Nu-cum-ra, pentru virtute, însu-ți tu l'eș osîndi
La peire 'ngrozitoare? Nu cum-ra, pentru'un curînt
Spus de cei în fericire, tu l'eș duce la mormînt?
De ales în lumea asta cînd nimic nu-ți mai rămîne
De cît moartea'n suferințe, ori tu însu-ți pentru-o pîne
Să te rînză, ce lesne-alunecă în prăpastia pierzării,
Stăpîniți fiind cu toți de instinctul conservării!
Cîte suflete mărețe, ce-ar putea lumea să 'mpingă
Cu mii reacuri, înalte, sunt lăsate să se stingă
In a neștiinței nopți!...: pe cînd al prostiei roii,
Înălțat la slava, 'n lume cărsînd scîrbă și noroiu,

pte 'nalte, pe-a considerării scară,—
mai de dispreț și de ocară!
Dar 'n care o fînță de-ți urcată
La cre-o... ire, prin ce chip e căpătută
Acea treaptă, nu se atreabă, nici surprins nu este nime
Dacă aștia c'o posedă prin cre-un merit ori prin crime!
Azi urcați în slava lumii-s sunătorii de ineptii..
Ei sunt gloria și fala, ei sunt marii, înțelepții
Lumi, 'n care ei sînt cîma, ei sunt crednici și deștepți,
Ei, mișei și negliobi, ce și dau aer de 'nțelepți!
Pricind roiturile astea sclîvîsue, mici de inimă,
Răutăți sub măști frumoase, mă întreb uimii în sine-mi:
Ce rost au în viața lumii acesti clozni, acesti farsori,
Ei de sconi de corbe goale ușurei ciripitori?
Arde'n sufletul lor focul unui sfînt și mare dor?
Lupt ei pentru fericirea și 'nălțarea tuturor?
Ați vr'un rost în lume, unde totu-i putred și mincună,
Unde răul de cuvinte veninos de-apururi sună,
Unde totu-i un ridicol furnicar de prejudeții,
Babilonie de oarbe și barbare superștiții!
Unde ura, pizma, vrajba, nedreptatea și cruzimea,
Milogeala, dușmănia, egoismul și micimea
De caracter și de suflet, sunt întregul jurăer
Intr'o lume unde-atîtea fără vreme'n chinuri pier!
Unde desfrînarea, răul, falsitatea, ori-ce crimă
Săcîrșită sus, trufașă stă 'n splendoare și în stimă,—
Pe cînd cinstea și talentul, munca, tot ce e onest,
Este tot ce-ți mai ridicol, mai de chin și mai fustest!

Vă întreb, copii ai lenet, ce 'n a vieții voastre goană,
D'un pricit scărbit în treacăt, d'un suris de curtezană
Buimăciți, toată fînța, toată viața vă legați,
Voi ce 'n veți după nimicuri și petreceri aleryați
Vestejindu-vă juneșă în orgie și scandal,
Suflete pustii de ori-ce falnic, mîndru ideal,
Vă întreb: cînd voi de-apururi, veți pricini de nepăsare
Aruncați pe-o lume 'n chinuri și 'n dureri sfîșietoare,
Inima cînd nu vă 'nmoae suferința ei cea vie,
Cînd nici vreți să știți ce grei e lanțul, jugul de sclavie,
Cînd la-l disperărei țipet surzi de-apururi rămîneți,
Nemișcîndu-vă tortura dureroasă-atîtor vești,
Cînd ca stîncă ce nu vede, nici nu simte, nici n'aude,
Rămîneți la-a lumii chinuri cutremurător de crude!
Cînd în lume voi nici nu vreți să știți care vi-ți menirea
Egoismul strîmt și rece stăpînindu-vă simțirea,
Vă întreb de ce, cu ochii plini de ură veninoasă,
Cleretind, priciți o lume ce măreață, generoasă,
Mistuită de căpaia unui sfînt și mare dor,
Se îndreaptă către fîrmul fericirii tuturor!..
Ați mișcarea asta mare, generoasă, nu-ți cînstită?
Nu-ți onestă, nu e dreaptă? Oare pentru ce 'mpetrăta
Vă e inima la chinul și durerea lumii-acestei?
Ați e sfînt, măreț și nobil a privi ca niște bestii
Lumea ce în spasmarii crude de dureri țipînd se sbate,
Ducînd zile amărîte și pustii și 'ntunecate!

A, 'nșeleg de ce voi pururi cu otravă în curinte.
Fortunatce vă opuneți luptei mari, mișcării sfinte!

Și pricep strigătul vostru de nebuni și epilectici,
Și de ce pe lumea'n chinuri aruncați priviri de șceptici!
Înțeleg, vi-e dulce traiul în a cîtei roastre sferă...
Numa-acolo o viață de plăceri vi se oferă!
Acolo, zîmbiți ferice, voi ați luptați parazați,
Ce din suferința lumii, fericirea vă urziți!
Acolo, senini și veseli stînd, cu cugete riclene
Pescuiți în apa vieții numai traiul dus în lene...
Din ridicolă 'nălți-ne, aruncați dispreț, ocară
Peste cei ce duc viața chinuită și amară!

Voi, cari plutiți cu mintea în a vanității fumuri,
Cu 'ngînsare purtînd moda prin saloane și pe drumuri,
Ascîrlînd dispreț în fața stînsă-a triștilor săraci!
— Lume scorbădă de tineri unde ați putea să zaci?
Ei de nu erau în lume, oare cîți din voi acum
Nu 'ngroșa inculta ceată zdrențăroasă de pe drum?
Iar crezînd cu din adinsul, că pe-a minței cîstre boltă
Ard lucefere științei, vă e scîrbă, vă recoltă
Gîndul, că dintr'o bucată sînteți rupți și voi și dînsii!..
Dar știți voi din ei cîți mers'au undedorm în pace stînsii
Spre a vă da lumina sfîntă și senină a științei?
Știți voi ce noem de lacrimi sub poroara suferinței
Ați vărsat, îndurînd chinuri, fiind crud sacrificați
Pentru voi ș'al vostru bine, pentru voi niște stricați
Și coptoroșiți de rele, plini de-al viciului venin,
Ce'l vărsați peste-a virtuții rază sfîntă, și sîmîn!

Azi, cînd ved a omenirei uriașe mîndre valuri,
Fulnice cum se îndreaptă către sfînte idealuri,
Cînd a nedreptăței stavilă, șubrede, cad sfărîmate,
Cînd un dor măreț și nobil sîmîn'tregii lumii străbate,
Cînd știința înțeleaptă, tainică și mîndră limbă,
Ne arată că 'n o clipă universul se preschimbă,
Că al chinurilor plînsuț, și al disperării țipet.
O s'apue, 'n noapte-adîncă coborînd, p'al vremii scripet...
Cînd al cinstei și al muncii viitor e atît de mare,
Cînd feeric aurora unor vremuri nouă apare,
Mă întreb: mișcării sfînte voi vă ridicați proticnici?
Voi, mișeiți de palare și de fleacuri guralivnici?
Voi, mai cutezați o lume, reninos să clevețiți?
Valurile omenirei, voi gîndiți să le opriți?
Voi vă ridicați, vă puneți stavilă? voi, ați lumii cîmă!
Coperite-u mării valuri, cînd ați fost de-un bob de spumă?

O, rușinea și pocara chinuitei omeniri
Ce-o înceninați cu-a roastre triste, josnice porniri!
Lumea astu dată pradă negrei, oarbești neștiinți,
Vă ia drept un lucru mare... drept destoinici și cuminiți,
Cînd vă vede plini de ifos, cu 'ngrijire lustruiți,
Nici prin gînd trecîndu-și cum că acest roiu de sclerisiți,
Parfumați, gătiți de-apururi cu de bal, de cununie,
Le-un adînc de răutate, de cruzimi și riclentie!
Că din țoiul ăsta iese acei politicieni,
Maîștri renumiți de corbe și minciuni de șarlatani,
Ce din munca altor rostul și avere crînd să-și facă
Fără jecă, toți mișelnic bat în a minciunii toacă!
De-a poporul dreptate și durere toți corbind,
Lumea scînsă 'n intruire fără scrupul amăgînd,

Amezînd'o cu potopul veninoaselor palare,
Cu deșarta corbă ruptă din a frazelor cadare!

Astăzi, lumii chinuite arătîndu-și ce sunteți —
Niște creaturi infame, niște inimi de dispreț!
Fruntea voastră de mișelnici, veștejită, o încrust
Cu stigmatul ce se pune unui suflet rău și 'ngust,
Și vă las în amintire de rușine să trăiți!..
Nu voi, supți de orgie, campioni puteți să 'mî fiți
În mărșeta luptă sfîntă, într'a lumii îndrumare
Uriașă, fără samîn, către-un fel splendid și mare!
Pururi cînd vă arde setea de orgii și de scandale,
Ce-aș putea în voi să aflu? de la voi ce pot s'aștept?
Suflet ideal și mare? gînduri, minte de 'nțelept?
Energie, sacrificii pentru-al tuturor bine?
Amor sfînt de omenire, aspirații largi, senine?
Ah, în sufletul ce-adoră pe Venera și pe Bachus
N'ar fi goală nebulie să mai căut pe Spartacus?
Voi, mișeiți de-a vieții roastre șir de zile și de ani,
Treceți drept o lume nouă, drept ați mei contemporani!
Nici intrînd în capul vostru de zevzeci și derbedei
Că sunteți scîrboase drajdii de vechi patimi și idei!
Da! sunteți o lume stînsă ce de mult în voi trăește,
Cu simțirea ei 'ngustă ce și azi vă stăpînește!
Adecărurile nouă cînd vă par visări și fleacuri;
Nu trăiți cu gînd și suflet îndărăt cu zeci de veacuri?
Și nu arde 'n voi văpaea cîtei lumii din trecut?
Nu sunteți o lume stînsă ce 'n orgii și-a petrecut?
Da! sînteți rugina vremii, inimi vechi și ramolite,
Sunteți suflete antice în păcate nămolite,
Și de-aceia, 'n valuri grele, las disprețul să se verse
Peste voi, suflet de mizeri, peste voi, inimi perverse...
Căci disprețul este partea ce cu drept vi se curvine
Vouă, pentru cari munca e 'njosire și rușine!..

D. Niculescu

POETUL MORT

Între lumini, sub bolta zugrăvită a bisericeii
înalte, cu mâinile împreunate pe piept, culcat
în sicrii sub podoaba mirositoare a coroanelor,
el dorme în somnul adînc al nefinței...Și frun-
tea lui albă ca varul, e rece și neclintită ca
peatra... Sub ea, mărea vijelioasă și-a oprit ta-
lazurele, vîntul nebun nu mai bate, și gîndu-
rile au adormit ca niște cărbuni stînsi într'o
vatră hîntuită de mizerie...

* * *

La capul sicriului e o femeie. Imbrăcată în
negru, cu mâinile unite ca într'o rugă fără ca-
păt, cu ochii în lacrimi, ea plînge, plînge în-
tr'una, fără glas...

E mama lui... De două zile șade nemîșcată
acolo. Cu gîndul dus departe, dar cu inima i-

mormintată în acelaș sieri, ea răscolește a-dincul nesățios al vremei... Și din el îi apare chipul lui de copil, cu fruntea senină și neîncrețită de griji, în casa lor de la țară, unde anii lui de iluzii s'au scurs ușori; în paza nemărginită a iubirei ei de mamă...

Intr'o zi de toamnă inse, el a venit la ea, 'i-a sărutat mâna cuninte, și 'i-a spus că se duce la oraș să mai învețe carte... De-atunci a trecut atîta vreme, părul ei a albit de atîtea griji și necazuri fără să'l vadă măcar... Din cînd în cînd primea cite o scrisoare de la el, prin care o ruga să'l erte că n'a putut veni îndărăt și, cînd o veni, să fie sigură că, cu ce-o putea, va căuta să'i mai îndulcească lipsurile de toate zilele. Vecinii cari fuseseră la oraș și îl întilniseră, îi spuneau că băeatul ei umblă îmbrăcat ca boerii și că trebuie să fi strîns avere...

....Acum, îl privește pierdută, ochii ei topiți în lacrimi rătăcesc reci pe chipul stîns al odorului ei, și sfîrșitul acestei vieți îi apare ca o enigmă nedeslegată pentru ea:

S'a pomenit într'o zi că îi vine acasă o scrisoare însemnată cu stampila cîrmuirii. Alergă într'un suflet la primărie și, rugînd pe notar să 'i-o citească, acesta îi spuse că fiul ei a murit în noaptea precedentă și că stăpînirea o anunță dacă vrea să vie la Biserica*** din oraș, de unde va porni cortegiul către cîmîtir...

Nebună de durere, a lăsat totul și a plecat să vadă măcar pentru ultima oară umbra aceluia în care nădăjduia așa de mult, că va sprijinul zilelor ei bătrîne și nenorocite... N'a întreat pe nimeni nimic.

Cînd a ajuns la poarta bisericeii, a rămas încremîntă de strălucita pompă funerară ce era pregătită pentru el...

Immărmurită, străbătu prin mulțimea îngrămădită la poartă, și fără să se uite la jandarmii cari voiau s'o oprească de a intra, pătrunse plină lîngă sieri...

* * *

Lumea venia tot mai multă... Priviri lungi și curioase se îndreptau spre el, coroanele îl acopereau tot mai mult, și parfumul florilor amestecate cu mirosul de tîmle, îi făcea impresia unei lumi mistice... Ea nu'și putea da seama cum a putut strînge el atîta avere.

O mînglea cel puțin gîndul că de acum ar

putea să trăiască alt-fel... Popii cetiaii răgușiți pe ceasloavele lor poleite, lumea se îngrămădia din ce în ce mai multă și „vecînica pomenire“ petrecea prin inimile tuturor un fior de spaimă nestăpînită...

Stilpii se sfîrșise...

Din murmurul confuz ce se auzea în jurul ei nu putea să rupă de cit crîmpece de fraze fără nici un sens...

— Păcat de atîta talent!

— Vezi tu, el de-acum își începe adevărata viață...

Toate acestea se amestecau în mîntea ei buimăcită, fără să poată înțelege nimic.

O femeie tinăru și frumoasă străbătu prin mulțime și, oprindu-se la capătul sieriului, isbucni într'un hohot de plîns...

I se părea că se află cu totul în altă lume.

Acum, sieriul este ridicat încet, pe umeri, și este așezat la intrarea bisericeii.

Un domn se urcă pe un scaun și, cu o foaie de hîrtie în mîini, se adresează mulțimeii:

„Ne aflăm, zise el, în fața umbrei aceluia care poate trece de cel mai mare poet al țării noastre. A trăit și a murit sărac; dar el ne-a lăsat o comoară neprețuită... Și, luînd de la capătul sieriului o carte legată frumos, „iată, zise el, averea pe care a lăsat-o literaturii noastre...“

Un zgomot se făcu în mulțime, și o femeie, îmbrăcată în doliu, apăru în fața oratorului, și, smulgîndu-i cartea din mîini, răeni cu un glas sfîșietor:

— E a mea.... A fost copilul meu!...

Odin

EPIGRAMA

— *Unul pesimist de moda nouă* —

Imi spuî adesea că în tine
Ori-ce scîntee și s'a stins;
Mai erî jucaî la cărți - pierduseși—
Eraî atîta de aprins!

N. T.

sale, îl captiva, îl înălțea așa de puternic. În vîrsta mea n'am văzut dorinți mai pătimase, mai aprinse, însoțite de atîta puritate; pot zice că nici în imaginație n'am visat atîta curățenie. Nu mă certî, dacă ți-ai spune că numai gîndindu-mă la atîta puritate și energie, inima mea tresare; imaginea unei simpatii așa de adevărate mă urmărește într'una; și par'că sunt aprins de acelaș foc, și mă topesc într'o iubire fără margini, vagă...

Voiți căuta est mai curînd s'o vîd pe această femeie. Dar nu, cugetînd mai bine, voiți evita. O vîd destul de bine în privirea iubitului ei; poate în realitate nu mi-ar părea așa de imăginară ca acum,—și la ce aș căuta să stric o atît de frumoasă imagine?

Va urma

STIRI LITERARE

Aflăm că Dl. *Gheorghe din Moldova* va tipări al doilea volum din poeziile sale.

*

Dl. *D. Teleor* va scoate un volum de *Poezii*.

*

În editura librăriei Carol Müller vor apare în curînd două volume de nuvele: unul al D-lui *A. Vlăduț*; altul al D-lui *I. L. Caragiali*.

Vor apare în curînd, în editura librăriei «Frații Șaraga» — Iași:

Diverse de *Mihail Eminescu*, cuprinzînd diferite critici și conferințe ale maroului poet.

*

Nuvele și mofturi de *I. L. Caragiali*.

Poezii de *D. Petrino*.

Poezii de *Dimătrie Bolintineanu*.

«Teoria Ondulațiunii» de *V. Conta*.

„ Fatalismului „ „

«Originea Speciilor» „ „

*

În curînd va apare în o frumoasă broșură: **Pe velociped**, excursiune între București-Predeal, de *Constantin Cotilă*. Se va vinde pe prețul de 1 leu.

BIBLIOGRAFII

Au apărut în editura librăriei «Frații Șaraga» — Iași: **Nuvele** de *Mihail Eminescu*, cuprinzînd pe lîngă cele publicate și patru nuvele inedite.—Prețul 1 leu.

Au apărut *Versurile* de Ion N. Roman. Prețul 2,50.

*

A apărut *Iubita*, roman de Traian Dometrescu. Prețul 2 lei.

*

A apărut un volum de proză intitulat *Ghircei* de D-nu A. Urechii.

*

— *Poezii* de Artur Stavri. Prețul 3 lei.

— *Poezii* de Gheorghe din Moldova. Prețul 3 lei.

*

În depositul librăriei Graeve:

— *Din Vrăsură*, roman de N. Burlănescu—Alin. Prețul 2 lei.

Polca franceză pentru piano, de Alex. Fuchs.

Larco de la fantaisie pentru piano, de Alex. Fuchs.

*

A apărut *Literatorul*, No. 10 din anul al XIV, sub direcțiunea; *Principesei Maria D. Ghika*, și a D-lor *Alexandru Macedonski* și *Ciucinat Paulescu*.

Poșta redacției

G. I. G. — *Loco.* — Sunt semne. Luați subiecte mai originale. Așteptăm și altele.

C. R. — *Loco.* — Din bucățile ce ne-ați trimis n'am putut alege nimic. Dacă ați munci mult, ați putea face cu timpul ceva bun. De o cam dată vîsfătuim să citiți.

St. — *Loco.* — Epigramele D-v nu sunt bune.

C. M. — *Iași.* — Aceași soartă.

V. D. — *Pitești.* — Mai trimiteți. Ar fi ceva.

Virg. — *R. Vâlcea.* — Foarte slabe.

M. Dr. — *Târgu Frumos.* — Puteți să trimiteți. Așteptăm promisiunea.

C. I. — *Loco.* — Versurile slabe. Proza promite ceva. Mai trimiteți.

O LAMURIRE

În numărul trecut al Revistei noastre s'a strecurat din eroare la «Poșta Redacției»: *Socrate G.* — *Loco*, în loc de *Gr. Socrate.* — Iași.

Redacția.

Domnii corespondenți sunt rugați să ne achite compturile pe luna trecută.

ATELIER DE RAS, TUNS ȘI FREZAT S. MARCOVICI

STRADA SFT. IONICA DEVALE LA PALAT

Tăeăat părul. ras și frezat. Pentru D-nii studenți se fac reduceri.

Din cauza abundenței de lucru cerem scuze cititorilor pentru întîrzierea revistei. Acum rîndu-ne în această privință tor vor scoate revista